

Kósa Alice

Ez én vagyok [Kósa Alice], fiatalasszony koromban. Esküv? után [Sepsi]Szentgyörgyön laktunk, hogy ott volt a f?szerüzlet, amit a testvérevel nyitottak. És ? nem akarta, hogy menjek dolgozni. A Csíki utcában volt az üzlet, ahol most a könyvesüzlet van, a sarok mellett: 'Kósa testvérek'. De hát a testvére [Kósa László] öt évvel nagyobb is volt, és az volt a keresked?. Na most mi történt? Az történt, hogy az én férjem nem tanulta ezt a mesterséget, ? méregetett. De a pénzt is a testvére szedte -- csak felírták, ki mit vitt haza [és kés?bb fizették ki] --, ? vásárolt be az üzlet részére, ? kezelte a pénzt. Nem ment, nem ment [számunkra az üzlet]. Nem ment ez nekem be [a fejembe], mondtam Jen?nek: 'Én ezt nem bírom, hogy Laci szedi a pénzt, és te kiszolgálász. És ha nekem egy harisnya kell, én pénzt Lacitól kérjek?? Mondom, én ezt nem bírom, valamit kell csináljunk. Nagyon nem szerettem. Brassóban nyitottak a keresked?k egy nagy angró f?szerraktárat, hogy legyen magyar. Mert ugye a szászoknak volt mindnek nagy üzlete, és a magyar [f?szer]keresked?k Brassóból és Háromszékr?l elhatározták, hogy Brassóban ?k is csinálnak egy nagy raktárat. Na, meghallottam, hogy keresik a raktárf?nököt. De én nem tudtam, hogy a férjem mennyire alkalmas, pedig már négyéves házasok voltunk. Nem tudtam, én ezen a téren nem ismertem. Nekem sejtelmem se volt róla, hogy ? nem tudja megtanulni. Hazajött, beszélgettünk, mondom: 'Azonnal beadsz kérvényt, meg fogod pályázni.' Meg is pályázta. Sohase fogom elfelejteni, hogy mikor megpályázta, jó id? volt, kimentünk este sétálni. És sírt. Hogy mi lesz. ? magában biztosan érezte, de én nem tudtam, hogy mire képes. Nem ismertem. Négy év alatt nem tudtam megismerni. Azt mondja: 'Most itt hagyjuk az üzletet, a biztosat, és ha nem válik be az?' Mondom: 'Nem baj, ha nem válik be, fiatalok vagyunk, talpra esünk.' Úgy is volt, talpra estünk. Úgy talpra estünk, hogy másfél év alatt felmondtak neki. Én nem voltam elkeseredve. Soha nem jutott eszembe, hogy én milyen bátor voltam, de most, utólag, hogy egyedül vagyok, elgondolom, hogy én vajon most meg merném-e tenni azokat, amiket akkor. Brassóban nagyon-nagyon magas házbérek voltak, hát abból éltek [a bérbe adók]. Vettünk ki egy kétszobás-fürd?szobás lakást, de nem els? osztályút. Nagyon szép

volt, de az el?szobából csak a konyhába lehetett menni, és [onnan] a két szobába egyfolytában [azaz egymásba nyíltak a helyiségek]. És udvari volt [nem utcára nyíló]. És mégis kétezer-kétszáz lejt fizettünk. Na, ott van a nyakunkon egy nagy adósság [a lakbér]. Én kerestem a lakást [egy másik albérletet]. Véletlenül összetalálkoztam egy málnási ismer?sömmel, és ?: 'Hogy vagytok?' Mondom, hogy jelenleg úgy vagyunk, hogy nincsen állásunk. Azt mondja: 'Te, hát ott van Bikszádon egy nagyon jó üzlet, vegyétek ki' [Sepsibükszád, románul Bixad, [Sepsi]Szentgyörgyt?l 31 km-re, északra. -- A szerk]. Na, mondom, én megnézem. Bikszádon az állomás környékén több ház van, akkor is [volt]. Az egyik volt egy félemeletes, alól üzlet és korcsma. És el akarták adni az üzletet, mert az üzletvezet?n? férjhez ment Kolozsvárra. Megnéztem magamnak, egyedül, hát a férjem azt csinálta, amit én akartam. Mert az én férjem szavak nélkül is elismerte, hogy ? nem érti az üzletet. Azért került ki [az állásából]. Nem tudta, hogy mit csináljon mint raktárf?nök. [Kivették az üzletet, és kiköltöztek Bikszádra.] Hogy az állomáson laktunk mi, nagyon jó üzlet volt. Mert én abból az üzletb?l, egy jól men? üzletet csináltam. Olyan kereskedés volt a miénk, hogy az egyik fele pálinka [kocsma], de a másik felében minden volt. Mindenfélét bevezettem, mert ügyes keresked? voltam. Pedig nem tanultam. Én mindent árultam, nem csak azt, amit átvettem a volt üzletvezet?t?l. Háromszáznál több favágó munkásom volt Barót környékér?l, vágták a fát az erd?ben, azok jöttek szombaton szalonna, túró, ilyesmikért. Ezek a favágó munkások az erd?be egy hétre megvették az élelmet. Én a munkásokat nagyon kedveltem, és ?k is engemet, mert mindent beszereztem, amit mondtak. 'Naccsága, ezt tessék hozni. Nekem azt. Kell f?rész még.' És mondom: 'Mit kell megnézni [a f?részén], hogy jó legyen?' És mutatták, hogy hogy pengessem, hogy hogy kell hallgatni. Én mentem vásárolni, hát a férjem nem is tudott volna menni, nem is ismerte az árut. Én se, de én megtanultam, ? nem, mert nem érdekelte. Voltak régen a nagykeresked?knek utazóik, akik ajánlták az árukat. A nagykeresked?, mondjuk, f?szereket termelt [forgalmazott], akkor az utazója fölkereste falun és mindenhol a keresked?ket, ajánlta az üzleteseknek, hogy mijük van, [kérdzte] mire van szükségük. És az üzletes mondta, hogy küldjön száz kiló cukrot, küldjön ezt, küldjön azt. Hozzánk például Brassóból, a vasüzletb?l is járt egy utazó. Én mindent hozattam, mindent árultam, amit tudtam, hogy el lehet munkásoknak adni: munkásingeket, sötétebb ingeket, cseng?órát kétfélét, bocskort, bakancsot, f?részt, viharlámpát kicsit, nagyot. Nagyon jó üzlet volt. Abból meg lehetett volna gazdagodni. Csak bérletet fizettem, a tulajdonos Málnáson lakott. De a lakás nagy volt, mert kiadó szobám is volt benne kett?, amit kiadtam.